

32 824 Integratiebeleid

29 544 Arbeidsmarktbeleid

Nr. 454 Brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2025

Inleiding

Met deze brief bied ik u de Werkagenda Voor een Inclusieve Arbeidsmarkt (VIA) aan. In de Werkagenda VIA hebben 21 partijen¹ vastgelegd wat ze de komende vier jaar gaan doen om de arbeidsmarktpositie van mensen met een migratieachtergrond duurzaam te verbeteren. De Werkagenda VIA bestaat uit twee pijlers. De eerste pijler richt zich op de ondersteuning van nieuwkomers zodat ze beter toegerust zijn voor de arbeidsmarkt. In de tweede pijler werk ik samen met werkgeversorganisaties aan gelijkwaardige kansen voor iedereen.

Met de Werkagenda VIA geef ik invulling aan een groot deel van de maatregelen gericht op nieuwkomers en werk en de inzet op een inclusieve arbeidsmarkt uit de Actieagenda Integratie en Open en Vrije Samenleving die op 7 februari 2025 aan uw Kamer is gestuurd. Verder geef ik met deze werkagenda invulling aan de motie Ergin² waarin wordt opgeroepen om de voortgang van de werkagenda voor 2025 te borgen. Naast deze motie was er de wens

¹ De Taskforce VIA bestaat uit de volgende partners: ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU), Algemene Werkgeversvereniging Nederland (AWVN), Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), Divosa, G4, G40-stedennetwerk, MBO Raad, Nederlandse Bond van Bemiddelings- en Uitzendondernemingen (NBBU), Randstad Groep Nederland, SAM, beroepsvereniging voor uitvoerend professionals in het publiek sociaal domein, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), Sociaal-Economische Raad (SER), Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Vereniging Hogescholen (VH), De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), VNO-NCW en MKB Nederland, VluchtelingenWerk Nederland en Open Embassy.

² *Kamerstuk* 32 824, nr. 419

van de leden van de Taskforce VIA om een vervolg te geven aan de eerste Werkagenda VIA. Zij hebben tijdens de taskforce van 3 juni 2024 aangegeven dat zij zich – ieder vanuit hun eigen organisatie – onverminderd willen blijven inzetten voor een inclusieve arbeidsmarkt met gelijke kansen voor iedereen.

Voorgeschiedenis

Het programma VIA is in 2018 gestart met het onderzoeken van wat werkt bij het verbeteren van de arbeidsmarktkansen van mensen met een migratieachtergrond. Hiervoor zijn verschillende pilots gestart op het gebied van het tegengaan van arbeidsmarktdiscriminatie en de begeleiding naar werk. In de eerste Werkagenda VIA (2021-2025) zijn de acties opgenomen die we samen met onze partners hebben opgesteld om de werkzame interventies op te schalen.

Zo is er een voorhoede ontstaan van gemeenten, scholen en werkgevers die doet wat werkt om de arbeidsmarktkansen van mensen met een migratieachtergrond duurzaam te verbeteren.

Doel Werkagenda VIA: opschalen voorbij de voorhoede

Met de nieuwe Werkagenda VIA (2025-2029) wil ik de werkzame interventies opschalen voorbij de voorhoede. Zo zijn onder andere de interventies om arbeidsmarktdiscriminatie tegen te gaan, geland in het Offensief Gelijke Kansen waarmee SZW met een breed gedragen aanpak het belang van gelijke kansen voor iedereen onderstreept. De subsidieregeling (SOWIS) waarmee werkgevers extra ondersteuning kunnen bieden aan statushouders op de werkvloer is in 2024 357 keer aangevraagd.

Opbouw Werkagenda VIA

De Werkagenda VIA bestaat uit twee pijlers. De eerste pijler is 'Nieuwkomers aan het werk' en benoemt wat er nodig is om nieuwkomers te ondersteunen bij het vinden van werk. Denk daarbij aan extra taallessen (vooral vaktaal), een passende opleiding of het aanleren van werknemersvaardigheden waardoor ze beter toegerust zijn voor de arbeidsmarkt. De tweede pijler is 'Inclusieve Arbeidsmarkt' en gaat over datgene wat de samenleving te doen heeft om te zorgen voor gelijke kansen op de arbeidsmarkt en het tegengaan van stage- en arbeidsmarktdiscriminatie.

Prioriteiten vanuit de Actieagenda Integratie en Open en Vrije Samenleving

Vanuit de Actieagenda Integratie en Open en Vrije Samenleving heb ik verschillende prioriteiten benoemd. Deze prioriteiten zijn in de Werkagenda VIA verder uitgewerkt. Het gaat dan om:

Asielzoekers aan het werk

Met het vervallen van de 24-wekeneis is het aantal tewerkstellingsvergunningen voor asielzoekers sterk toegenomen. Het kabinet wil kijken welke belemmeringen er nog weggenomen kunnen worden om asielzoekers te helpen bij het vinden van werk. Eén van de dingen die ik ga doen, is onderzoeken of het mogelijk is om asielzoekers die in een AZC verblijven, vanuit daar te ondersteunen bij het vinden van werk. Hierover zijn nog veel vragen. Ik wil daarom in samenwerking met verschillende bestaande initiatieven en betrokken organisaties antwoorden formuleren op deze vragen. Ik wil goede initiatieven ondersteunen en samen met betrokkenen onderzoeken wat werkt (en wat niet). Op basis van deze antwoorden kan besluitvorming plaatsvinden over de benodigde inzet voor de komende jaren.

Startbanen statushouders

Te veel statushouders zijn – vooral in de eerste periode – afhankelijk van een bijstandsuitkering. Van de statushouders die in 2014 een status kregen, ontving 91% na 2 jaar nog een uitkering. Na 8 jaar was dat afgenomen tot 34%. Ik wil daarom inzetten op een zo breed mogelijk toepassing door gemeenten van zogenoemde startbanen voor statushouders. Een startbaan houdt in dat een statushouder na vestiging in een gemeente direct bij de aanvraag van bijstand een baan krijgt aangeboden. Met een startbaan kunnen statushouders werk en inburgering combineren.

Aan deze ambitie wordt invulling gegeven middels een eerste lichting van de pilots startbanen. De lessen uit de pilots ga ik delen met andere gemeenten zodat uiteindelijk veel meer gemeenten startbanen kunnen inzetten. Ik wil verder samen met de staatssecretaris van J&V - in aanvulling op de bestaande pilots - oefenen en experimenteren met andere werkwijzen om betaald werk en inburgering te combineren.

Begeleiding naar werk van vrouwelijke statushouders

In het Regeerprogramma staat dat het kabinet extra aandacht wil

besteden aan gezinsmigranten. Als onderdeel daarvan kijk ik wat er nodig is om vrouwelijke statushouders naar werk te begeleiden. Voor vrouwelijke statushouders is het soms extra lastig om aan het werk te komen omdat ze eenmaal in Nederland (opnieuw) hun werkidentiteit moeten ontwikkelen, met vragen als: wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik. Ik wil vrouwelijke statushouders daarbij ondersteunen door klantmanagers handvatten te bieden bij de manier waarop ze begeleid worden naar werk.

Ondersteunen van werkgevers

Het duurzaam in dienst nemen van nieuwkomers vraagt vaak extra inzet van werkgevers, onder andere vanwege taal- en cultuurverschillen. Een deel van de werkgevers doet dit al. Ik zou willen dat steeds meer werkgevers dit gaan doen. Ik zou ook willen dat dit makkelijker en normaler wordt om te doen (onderdeel van een reguliere bedrijfsvoering). Het is van belang dat werkgevers hierin worden ondersteund en ontzorgd. Om die reden verleng ik de subsidieregeling *Ondersteuning werkgevers inzet statushouders* tot en met 2029. Ook wil ik bedrijven ondersteunen met de (door)ontwikkeling van praktische handvatten en de opzet van een alliantie van werkgevers.

Inclusieve arbeidsmarkt

Mensen met een migratieachtergrond hebben minder kansen op de arbeidsmarkt, ook met gelijkwaardige kwalificaties. Dat is niet goed voor henzelf en ook niet goed voor werkgevers. Werkgevers missen de kans om goed personeel te vinden. Ook draagt een inclusieve werkomgeving bij aan de bedrijfsresultaten. Een verandering in werkwijze is echter moeilijk. Zo zien we dat hoeveel de meeste werkgevers het belangrijk vinden om discriminatie tegen te gaan, de meerderheid toch nog steeds primair selecteert op basis van de klik en een eerste indruk (met kans op een onbewuste bias). Vanuit de werkagenda VIA werk ik daarom samen met werkgeversorganisaties aan het ondersteunen en ontzorgen van werkgevers om te zorgen dat zoveel mogelijk bedrijven werken aan de inzet van effectieve interventies voor gelijke kansen. Zo ondersteunen we bestaande netwerken zoals het Charter Diversiteit van Diversiteit in Bedrijf, werken we aan regionale en sectorale trajecten voor het bereiken en activeren van mkb-bedrijven en zorgen we voor de (door-)ontwikkeling van eenvoudige interventies die ook goed toepasbaar zijn voor leerbedrijven, stageorganisaties en mkb-bedrijven. In de voorjaarsbesluitvorming

heb ik extra middelen beschikbaar gesteld voor extra inzet op mkb-bedrijven. Immers, 70% van de mensen werkt bij een mkb-bedrijf.

Voortgang

Tijdens de Taskforce VIA van 11 maart 2025 hebben de leden de Werkagenda VIA vastgesteld. Hiermee kunnen we de komende vier jaar aan de slag om de arbeidsmarktkansen van mensen met een migratieachtergrond duurzaam te verbeteren. Ik informeer u nu over Werkagenda VIA met een eerste beeld van intensiveringen. U ontvangt voor het plenaire debat over integratie voor het zomerreces de verdere uitwerking van de Actieagenda Integratie en Open en Vrije Samenleving.

In juli is de rapportage Inclusieve Arbeidsmarkt van het CBS gereed. Dit is de opvolger van de monitor Gelijkwaardige Kansen van Significant.³ Met deze rapportage volgen we de ontwikkelingen die relevant zijn voor de kansen op de arbeidsmarkt van mensen met een migratieachtergrond.

Tot slot

Werk is de basis van integratie. Werk is de plek waar je je eigen geld kan verdienen, waar je anderen ontmoet en snel de taal en omgangsvormen kan leren. Werk geeft je ook de mogelijkheid zelfstandig je leven vorm te geven en een bijdrage te leveren aan de samenleving. Ik vind dit belangrijk. In de voorjaarsbesluitvorming heb ik daarom extra middelen vrijgemaakt voor de verlenging van de werkgeverssubsidie statushouders, startbanen, asielzoekers en werk, vrouwelijke statushouders en het ondersteunen van werkgevers bij gelijke kansen op de arbeidsmarkt.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel

³ Significant Public, 2023, monitor van gelijkwaardige kansen en evenredige posities op de arbeidsmarkt, ongeacht migratieachtergrond, tweede meeting.